

Ο ζωγράφος - Αγιογράφος Χαρίσιος Ευθ . Τσιουκαρδάνης

« ... που ήξερε να ιστοράει όχι μόνο με τις ζωγραφιές του αλλά και με τα λόγια του ... » Οδ. Ελότης

Γεννήθηκε το 1993 στο Μιμιλιέρ(ι) , μια γειτονιά του Βελβεντού στα ΝΔ του και πέθανε πλήρης ημερών το 1992.

Μικρόσωμος , λιπόσαρκος , με ματιά διαπεραστική , ζωηρή που σε ζύγιζε και διάβαζε την ψυχή σου , με καταπληκτική ευχέρεια λόγου αν και τελειόφοιτος Δημοτικού , φανέρωσε την έμφυτη κλίση του όταν ήταν ακόμα παιδί , γύρω στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Ζωγράφιζε κάθε επιφάνεια : χαρτιά , ξύλα , τοίχους και καθετί που έπανε μπογιά . Χωρίς θεωρητικές σπουδές , αλλά - όπως είπε ο ίδιος σε μια συνέντευξή του στην τοπική εφημερίδα - κάνοντας πρακτική εξάσκηση δίπλα στο μεγάλο αγιογράφο του Αγίου Όρους , Ιωάννη Ματοίγγο από την Αρναία Χαλκιδικής , το 1918 όταν τέλειωσε τη στρατιωτική του θητεία . Ήταν ο μεγάλος του δάσκαλος που τον επηρέασε χωρίς να τον « φυλακίσει » στο δικό του δρόμο .

Ο Χαρίσιος Τσιουκαρδάνης τις επιδράσεις του δασκάλου του τις αφομοίωσε σ'ένα δικό του ύφος και αυτή του η ικανότητα τον αναδεικνύει σε αληθινό καλλιτέχνη . Για την τεχνοτροπία της ζωγραφικής του , έλεγε ο ίδιος : « Α-κολουθώ πότε τη Βυζαντινή τεχνοτροπία και πότε τα πρότυπα της Αναγεννήσεως . Ξέρεις υπάρχει διαφορά . Η Βυζαντινογραφία απαιτεί σταθερές γραμμές , σωστά συναρμολογημένες και τακτικό χρωματισμό χωρίς καθόλου αέρα . Η ζωγραφική είναι άθλος , έμπνευση , ενέργεια απολύτως προσωπική . Το μεγάλο της μυστικό είναι η έκφραση . Ο ζωγράφος, που μπορεί να αποδώσει βάθη , αποστάσεις , να παλαίψει με την έκφραση , αυτός λέγεται καθαρός καλλιτέχνης . Επιπλέον είναι αδύνατο να εργαστεί σ'ένα κλίμα προσωπικής ταραχής . Χρειάζεται προσοχή στο πνεύμα ,

στο βλέμμα , στο χειρισμό του χεριού . Ο καλλιτέχνης ποτέ δεν πρέπει να ικανοποιείται τέλεια . Πάντοτε να ζητά το καλύτερο » και συμπληρώνει :

« Όταν ξεκίνησα να ζωγραφίζω , διάβαζα καλά τις Γραφές , το Βίο , τα Μαρτύρια κι έτσι σχημάτιζα μια ξεχωριστή ιδέα για κάθε Άγιο . Η καρδιά μου δε μ'άφηνε και πολύ να ξεφύγω απ' τις βυζαντινές αρχές κι ας μη μου τις είχε δασκαλέψει κανένας . Σάματι οι μακρινοί παππούδες ζωγράφοι , οι πρώτοι - πρώτοι , τις Γραφές δεν είχαν κι εκείνοι φως στη στράτα της δουλειάς τους ; Κι έπειτα εγώ έπαιρνα ιδέες κι απ' τα παλιά εικονίσματα που βρίσκονται ακόμα στις γέρικες εκκλησίες μας . » Τα λόγια του Χαρισίου Τσιουκαρδάνη ταυτίζονται απόλυτα με τα λόγια του ποιητή Τάκη Παπατσώνη : *« Εδώ χρειάζεται κοντόλι του Ζωγράφου , στη μοναξιά, στην προσευχή και στην προσήλωση , με τα ζωογόνα τα χρώματα τα πρώτα να ξαναγαλουχήσει το βρέφος - Θεό , να ξαναγράψει τις πληγές της Αγάπης , να ξαναδροσίσει τη ρίζα τη συμπονετική ... »*

Ο Χαρίσιος Τσιουκαρδάνης ζωγράφιζε ό,τι του ανέθεταν . Μικρές και μεγάλες φορητές εικόνες , τοιχογραφίες . Η φήμη του ως αγιογράφου είχε ξεπεράσει τα όρια του Βελβεντού . Έργα του υπάρχουν σε εκκλησίες ολόκληρης της Δ. Μακεδονίας .

Τον συγκινούσαν όμως κι άλλα θέματα , όπως σκηνές από τη μυθολογία , προσωπογραφίες που του παράγγελλαν , τοπία της πατρίδας που τα ζητούσαν κυρίως οι ξενιτεμένοι. Ζωγράφισε τη Μάχη του Σαρανταπόρου , σκηνές από το Μακεδονικό Αγώνα με τον Παύλο Μελά και τις σφαλισμένες στην καρδιά του παιδικές αναμνήσεις, όπως τις είχε ζήσει με την απελευθέρωση της Μακεδονίας .

Ο ρεαλισμός , ο εξπρεσιονισμός , ο ιμπρεσιονισμός , ο φουτουρισμός και τα άλλα ρεύματα της ζωγραφικής , ήταν για τον ίδιο γλωσσοδέτες και σε όσους ήθελαν να τον γνωρίσουν καλύτερα, γιατί είχαν αντιληφθεί τη γνησιότητα της τέχνης του , αυτοσυστηνόταν :

« Εγώ είμαι ένας απλός ζωγράφος . Αφήνω τα επιδέλοιπα στο μάτι και την καρδιά . »

Ανοίξτε πύλες κι εκκλησιές
Ν' ανάψω ένα κεράκι
Να κάνει θαύμα στα κρυφά
Για με το Μαγισσάκι
Οδ. Ελύτης